

delse, navnlig fordi den påberåbte ankegrund efter loven ikke kan føre til en tilladelse (f.eks. ønskes Højesterets prøvelse af skyldsspørgsmål). Nævnet bør eventuelt også kunne bemyndige formanden til at træffe afgørelse i visse sagskategorier, f.eks. hvor nævnet har opbygget en fast praksis.

Der bør endvidere efter Retsplejerådets opfattelse lægges op til, at visse sager efter nævnets nærmere bestemmelse i forretningsordenen eller i den konkrete sag kan afgøres af tre nævnsmedlemmer (en dommer, en advokat og en universitetsjurist). Retsplejerådet finder ikke at burde udtale sig endeligt om, i hvilket omfang en sådan bemyndigelse bør benyttes i praksis, idet dette må afhænge af de erfaringer, som gøres med sagsbehandlingen i nævnet. Det vil dog generelt være velbegrundet, at sager om meddelelse af 2. instansbevilling, hvor en mindre restriktiv praksis følges, og hvor sagerne normalt er af mindre kompliceret karakter eller af mindre betydning, behandles af tre nævnsmedlemmer alene. Når en sag behandles af tre nævnsmedlemmer, vil det være nærliggende at åbne mulighed for, at sagen efter anmodning fra et af disse medlemmer skal overgå til behandling i det samlede nævn.

Efter Retsplejerådets opfattelse må mange sager kunne afgøres efter cirkulation og skriftlig votering, således som det f.eks. praktiseres i Den Særlige Klageret. Et medlem vil i den forbindelse kunne anmode om en mundtlig votering. Dette bør formentlig også kunne ske i sager, der alene behandles af tre medlemmer. Retsplejerådet lægger vægt på, at man med en sådan ordning vil kunne opnå en hurtig og smidig sagsbehandling.

Retsplejerådet anfører, at et procesbevillingsnævn vil have brug for en effektiv og kompetent sekretariatsbistand. Efter Retsplejerådets opfattelse vil det være nærliggende, at sekretariatet fysisk placeres i Højesteret, bl.a. fordi nævnets formand derved vil kunne have daglig personlig kontakt med sekretariatet. Mere principielt taler det også for en sådan placering af sekretariatet, at procesbevillingsnævnets uafhængighed af den offentlige forvaltning derved betones.

Retsplejerådet forudsætter, at sekretariatet besættes med en sekretariatsleder og et antal fuldmægtige, der som udgangspunkt indgår i et sædvanligt karriereforløb inden for justitsvæsenet. Herved sikres det, at sagerne forberedes af medarbejdere, der på forhånd har kvalifikationer og indsigt dels i juridiske spørgsmål generelt, dels i processuelle spørgsmål og domstolsforhold i særdeleshed. Det er i denne forbindelse vigtigt, at medarbejdernes erfaringer ikke blot er af abstrakt karakter, men at de normalt har praktisk indsigt i forskellige sider af retslivet.

Sekretariatet vil kunne oplyse sagerne, foretage de nødvendige høringer, udarbejde sagsfremstillinger, redegørelser for hidtidig rets- og nævnspraksis og begrundede indstillinger, alt efter reglerne i forretningsordenen og nævnets nærmere bestemmelse i de enkelte sager.

Retsplejerådet foreslår, at procesbevillingsnævnet hvert år skal offentliggøre en beretning om sin virksomhed, herunder om antallet af modtagne ansøgninger, sagernes afgørelse m.v.

I sager, der behandles efter strafferetsplejens regler, vil det offentlige altid være part og have mulighed for eventuelt at søge en procesbevilling. Behandles en sag derimod i den borgerlige retsplejes former, vil sagens retsspørgsmål meget vel kunne have væsentlig betydning for den offentlige forvaltnings behandling af spørgsmål af samme art, uden at det offentlige har adgang til at søge 3. instansbevilling for at få spørgsmålet endeligt afgjort ved Højesteret. Dette vil således være tilfældet, hvor begge en borgerlig sags parter er private. Efter Retsplejerådets opfattelse vil det være hensigtsmæssigt at åbne mulighed for, at det offentlige i sådanne tilfælde får mulighed for at støtte en parts ansøgning til procesbevillingsnævnet, forudsat at det offentlige er indtrådt i sagen til støtte for parten eller agter at gøre det.

7. Justitsministeriets overvejelser

På baggrund af Folketingsbeslutningen af 19. maj 1989 og af Folketingets forhandlinger om emnet den 19. februar og den 28. oktober 1992 har Retsplejerådet af Justitsministeriet fået til opgave at udarbejde et forslag til, hvorledes kompetencen til at meddele procesbevillinger kan overføres til et uafhængigt nævn. Retsplejerådets lovudkast findes i betænkning nr. 1260/1993.

Lovforslaget svarer – med nogle enkelte ændringer – til Retsplejerådets lovudkast.

Et nævn som det foreslåede vil fuldt ud opfylde kravene om uafhængighed og uvildighed samt en bred faglig sammensætning. Samtidig vil nævnet – uden at være en del af domstolssystemet – tilgodesee behovet for, at afgørelserne træffes på baggrund af et særligt kendskab ikke blot til generelle juridiske spørgsmål, men også til retsvæsenets forhold.

I sager, der behandles efter strafferetsplejens regler, vil det offentlige altid være part og have mulighed for eventuelt at søge en procesbevilling. Det offentlige vil i den forbindelse kunne redegøre for de principielle aspekter i en sag, der taler for, at nævnet meddeler tilladelse.

For så vidt angår civile sager foreslås det – i overensstemmelse med Retsplejerådets forslag – at indføre en formel regel om offentlige myndigheders mu-